

moviments d'elevació i abaixament de la larinx, o per moviments dels llavis. Podran, aleshores, interrompre's les maniobres de salvació, representant-les si la respiració espontània triga a restablir-se amb tota regularitat.

Val més ésser-hi acompanyat que sol, en aquests intents. Així al fatigar-se l'auxiliador, podran, els altres, alternar en l'execució de les manobres. Haurà, ensems, de percaçar-se també l'excitació vital amb altres mitjans: emanacions de vinagre i amoniac al nariu; injeccions estimuladores: cafeïna, adrenalina, etc.; flagellació de cara i pit amb draps mullats, etc. Pot fer-se respirar oxigen (aparells especials: Pulmotors), evitant el fer-ho sota pressió.

Si tot fracassa, la respiració artificial ha d'ésser prosseguida fins a l'aparició de senyals indubtables de mort. La rigidesa cadavèrica característica, acostuma a mostrar-se a les tres hores després de la mort. Per acabar, repetim una vegada més, que les maniobres de reanimació han d'ésser fetes *des del primer moment, sense interrupció, i per tot el temps necessari.*

* * *

L'eficàcia d'aquest mètode, universalment reconeguda, i que pot aplicar-se igualment i sense distinció a tota mena d'asfíxies; em fa adreçar des d'aquí el meu humil prec als companys metges (titulars, sobretot), mestres i mestresses de les Escoles, perquè n'espandeixin el coneixement entre el públic i els nenes; contribuint a una ampla i beneficiosa instrucció per mitjà de conferències i demostracions; tota vegada, que a part d'ésser el millor, és aquest mètode, també, el més fàcil d'ensenyar, el menys fatigador, i el menys difícil d'executar.

* * *

El mètode ha estat, encara, perfeccionat per la utilització de l'aparell *R. A. P de París*: Uns dispositius molt senzills i enginyosos (la descripció dels quals es troba al recent tractat de *Petite Chirurgie* de J. Maissonnet), d'una gran facilitat de maneig, fan el mètode de la respiració artificial assequible a tothom, en la seva aplicació. Converteix, segons dita de Léon Bernard, *a l'home menys exercitat en un salvador útil*; afegint un altre mètode eminent: "Aquest *aparell* suprimeix en la pràctica de la respiració artificial aquests elements del factor humà que són la incompetència i la fatiga".

En vint-i-vuit casos d'asfíxia de diferents menes, recollits pel seu autor, ha permès vint vegades de retornar la vida a individus en complet estat de mort aparent.

Es un respectable, i fins ara desconegut, nombre d'èxits.

* * *

Els *accidents locals*, no exigeixen en el seu tractament, indicacions expressives diferents dels altres semblants, que tinguin un altre origen.

Duhem, tan imposit i l'opinió del qual tantes vegades venim manllevant, aconsella de renovar els guariments de les *cremades* (liniments, vaselines, bàlsams mentolats, etc.) dues vegades al dia; i no fer que aquells rentats més precisos, amb aigua oxigenada; prescindint d'irrigacions sostingudes i de banys.

Les anomenades *metallitzacions*, amb cobertes humides, bòriques o oxigenades, tractant de la mateixa fàisió les pigmentacions.

Erosions i ulceracions superficials; poden deixar-se a l'aire lliure, després de ben desinfectades. L'helioteràpia, els raigs ultravioleta, l'aire calent, els efluvís estàtics, avancen la cicatrització.

En tota aquesta mena de lesions, hi ha que saber esperar, atenant-se a mètodes conservadors; ja que els estralls o pèrdues no mantenen sempre relació amb l'aspecte i dimensions de les lesions, costant molt de poder fixar el límit dels teixits necrosats.

Es veuen, a vegades, amputacions espontànies molt tardanes, acomplides sense supuració ni febre, i amb satisfactori estat general.

Un perill gros el representen les hemorràgies espontànies secundàries. Convé, doncs, vigilar i tractar-ne la presentació, amb la compressió, de preferència a la lligadura, donat l'estat de fragilitat dels vasos.

Va sense dir que a les cremades molt fones i esteses, amb trastorns generals, haurà d'intervenir la Cirurgia, amb totes aquelles resolucions que calguin.

Res, tampoc, d'especial en el tractament dels trastorns nerviosos funcionals i els altres fenòmens d'aquest ordre: Aïllament, hidroteràpia calenta, electroteràpia, psicoteràpia, etc., seran els mitjans a emprar, segons els casos que el seny clínic aconselli.